

FÜGGELÉK 3: VÁROSRÉGIÓK A GLOBÁLIS VILÁGBAN: ESETTANULMÁNYOK

METRO VANCOUVER, GREATER VANCOUVER REGIONAL DISTRICT (NAGY VANCOUVER REGIONÁLIS KÖRZET)

1

CÉLJA

A Metro Vancouver a vancouveri várostérség regionális szolgáltatási és tervezési intézménye azzal a céllal jött létre, hogy minden állampolgár egyenlő módon juthasson hozzá a közszolgáltatásokhoz. Három alapvető feladata:

- a közszolgáltatások nyújtása (ivóvíz szolgáltatás és vízbázis menedzsment, csatornázás és szennyvízkezelés, hulladékkezelés),
- tervezés és szabályozás (regionális növekedés, hulladékkezelés, levegőtisztaság),
- politikai, információs és közösségi tanulási fórum a regionális lépétkü problémák megoldására.

A Metro Vancouver szervezet alakulása során magába olvasztott más regionális intézményeket, így jelenleg a Nagy Vancouver Regionális Körzet, a Nagy Vancouver Szennyvízkezelési Körzet és a Nagy Vancouver Vízkörzet feladatait egyaránt ellátja.

LÉTREJÖTTE

Mivel Vancouver városrégiója világszerte elismert (a Világ legélhetőbb városa - [The Economist's World's Most Livable Cities 2009](#), 3. hely - Mercer's Quality of Living Survey) programot valósít meg a fenntartható és kiváló életminőséget nyújtó város érdekében, érdemes áttekinteni, a regionális összefogás milyen lépcsőin keresztül vezetett az út a legélhetőbb városok közé kerüléshez. A város térségét átfogó első területi szervezet az 1880-as években jött létre, a városok vízellátásának biztosítására.

1949 - megalakul az első regionális tervezési szervezet (Lower Mainland Regional Planning Board)

1965 - a Tartomány létrehozza a regionális körzetek intézményét (Greater Vancouver Regional District GVRD)

1966 - kidolgozzák az első regionális területhasználati tervet

1969 - a regionális tervezés feladatait a Tartomány átruházza a vancouveri regionális körzetre

1975 - a regionális fejlődés hosszú távú lehetőségeivel foglalkozó első program (Livable Region Programme)

1990 - a program felülvizsgálata (Creating our Future – Steps for a more livable region)

1996 - a felülvizsgált regionális fejlesztési programhoz elkészül az első terv (Livable Region Strategic Plan), amely a partnertelepülések ellenállása miatt kevés konkrét akciót tartalmaz

1998 - megalakul a regionális közlekedési hatóság (Greater Vancouver Transportation Authority), amely 10 éves tevékenysége alatt 32%-kal növelte a közösségi közlekedés szervizóriát, a közúti közlekedés beruházásait több mint nyolcszorosára (5 milliárd CAD) növelte

2001 - elindul a regionális fejlesztés, a megújult intézményi struktúráját és célrendszerét átfogó Fenntartható Régió Kezdeményezés (Sustainable Region Initiative)

2007 - a Tartomány visszaveszi a regionális tervezés feladatait és megerősíti a közlekedési hatóságot, a tervezés törvényi vákuumban folytatódik

2008 - a partnerek kidolgozzák és elfogadják a regionális növekedési stratégiát (Regional Growth Strategy), amelyet kötelező erejű megállapításokat tesz a települések területhasználati szabályozására, a közlekedési hatóság számos esetben felülírhatja az önkormányzati szabályozást

FUNKCIÓI

- Stratégiai tervezés
- Szilárd- és folyékony hulladékkezelés
- Ivóvíz-szolgáltatás és kezelés
- Regionális parkok kezelése
- Levegőtisztaság
- Regionális GPS-rendszer kezelése
- Munkavállalói kapcsolatok
- Harmonizált segélyhívó rendszer
- Kedvezményes bérű lakásállomány kezelése
- Politikai és társadalmi egyeztetési folyamatok koordinálása

SZERVEZET ÉS KORMÁNYZATI KAPCSOLATOK

A kanadai közigazgatási berendezkedés a Tartományok kezébe helyezi a legerősebb törvényalkotó és forráselosztó jogosultságokat: ennek megfelelően British Columbia tartomány számos esetben közvetlenül is beavatkozik az általa létrehozott regionális közigazgatási szint működésébe. Metro Vancouver-t (akkori nevén Nagy Vancouver Regionális Körzet) a tartományi kormányzat hozta létre néhány tartományi feladat delegálásával és önálló bevételek biztosítása mellett. Az utóbbi tíz év tartományi kormányai extrém módon, számos esetben az autonóm önkormányzatokkal szemben megerősítették a regionális közlekedési hatóság szerepét, és ezzel együtt gyengítették a régió önrendelkező-képességét, elvonva többek között a regionális tervezés jogkörét.

A vancouveri városrégió vezetését a Metro Vancouver Igazgatóságok látják el, ahol a népességarányoknak megfelelően 37 igazgató képviseli a 21 tagönkormányzatot, egy tartományi választási körzetet, az indián törzseket és a regionális parkok menedzsmentjét. A régió nem rendelkezik közvetlenül választott vezetéssel – bár irányító hatóságaiban választott önkormányzati képviselők ülnek – és döntéshozási mechanizmusa következtében a központi város érdekei gyakran felülreprezentáltak (pl. ipari területek védelme).

A Metro Vancouver jelenleg 1300 állandó, teljes munkaidejű alkalmazottat foglalkoztat.

ELJÁRÁSREND

A Metro Vancouver Igazgatóságát az egységesen kezelt három közszolgáltatásnak megfelelően három tematikus Igazgatóság alkotja. Az éves rendes közgyűlésen a Metro Vancouver Igazgatóság megválasztja a tematikus igazgatókat és kijelöli a munkáját segítő bizottságokat, megválasztja tagjait (a megbízatás egy évre szól).

A regionális programalkotás folyamata úgy zajlik, hogy a munkaszervezet megkapja a Tartomány részéről az aktuális időszak előirányzatait, amelyből éves munkaprogramot alkot. A megvalósítás során az elkészült program javaslatokat több körben és operatív szinten vitatják meg a tagönkormányzatokkal és szervezetekkel – ennek ellenére a regionális programalkotás folyamata meglehetősen gyors, 1,5-3 évre tehető egy ciklus. A tervezetet addig tárgyalják, míg minden tag egyöntetűen egyetért annak tartalmával. A programot mind a közlekedési hatóságnak, mint a Tartományi Kormányzatnak el kell fogadnia. Az önkormányzatoknak a regionális tervben foglaltak betartására szükséges rendeletben rögzíteni a terv elfogadását (regional context statements).

A Metro Vancouver működését a Helyi Önkormányzati törvény szabályozza.

KÖLTSÉGVETÉS

A Metro Vancouver számára hat fő bevételtípust biztosított a Tartomány. A 2009-ben mintegy 543 millió CAD teljes költségvetéssel gazdálkodó szervezet bevételei az alábbiak szerint alakultak:

adók átengedése 39,6 millió CAD (8%); csatornahasználati díj 151,4 millió CAD (28%); szilárdhulladék-kezelési díj 89,4 millió CAD (17%); vízértékesítés 176,2 millió CAD (32%); lakás

bérbeadás 29,6 millió CAD (5%); külső bevételek 32,6 millió CAD (6%); egyéb bevételek 24,6 millió (4%) CAD.

Kiadások szerint a folyékony (173 millió CAD) és szilárd hulladék kezelése (104 millió CAD), valamint az ivóvíz-menedzsment (180 millió CAD) a teljes költségek 84%-áért felelősek. A regionális tervezés és menedzsment feladatai (50 millió CAD, 9%), valamint a bérlakás állomány kezelése (36 millió CAD, 7%) a kevésbé költséges feladatok közé tartozik.

3

EREDMÉNYEK www.metrovancouver.org

- Vancouver megrendezi a 2010-es Téli Olimpiai és Paralimpiai Játékokat
- fokozott felkészülés, tervalkotás és kutatás a 2000-es évek pacifikus boomja következtében előálló robbanásszerű népesség- és gazdasági növekedés kezelésére és fenntartható befogadására
- a városrégió fenntarthatóságára épülő új brand kidolgozása és promotálása (2010 Vancouver –Fenntartható Olimpiai Játékok)

PLANUNGSVERBAND BALLUNGSRAUM FRANKFURT/RHEIN-MAIN – TERVEZÉSI SZÖVETSÉG FRANKFURT /RHEIN-MAIN VONZÁSTÉRSÉGÉBEN

CÉLJA

Frankfurt és régiója versenyképességének megőrzése céljából jött létre, felismerve, hogy a regionális versenyképességhez olyan területi terv kell, ami helyt ad a növekedésnek. A szervezet kiemelt célja a regionális területhasználati terv és tájterv előállításának, a regionális gazdaság strukturális változásainak nyomon követése és elemzése, telephely-marketing és kulturális régiómarketing feladatok menedzselése.

LÉTREJÖTTE

1975 óta létezik tervezési együttműködés a Frankfurt környéki települések között, ennek eredményeként 2000-re elkészült a regionális tájterv. 2001-ben területe és felelősségi köre kibővült (Hessen Vonzáskörzeti Törvény): 75 település vesz részt a szövetségben, amely saját Kft-jén keresztül tulajdonrészt szerzett regionális hatókörű szolgáltató társaságokban.

FUNKCIÓI

- regionális területhasználati tervezés
- regionális gazdasági monitoring
- táj- és környezettervezés
- regionális közigazgatási szolgáltatások
- regionális közlekedéstervezés
- európai projekteken való részvétel

SZERVEZET ÉS KORMÁNYZATI KAPCSOLATOK

A Tervezési Szövetség 75 települési tagja 1-1 tagot küldhet a (Tervezési Szövetség) Szövetségi Kamarába, ahol pártszervezetek szerint frakciókat alkotnak. A regionális képviselőket a helyi képviselőtestületi tagok közül választják, amely címet képviselői ciklusuk ideje alatt viselhetik. A Kamara döntést hoz a feladataiként meghatározott regionális ügyekben a megállapított szavazatmegoszlás szerint (Frankfurt 12, Offenbach 4, Hanau 3, Bad Homburg és Rüsselsheim 3-3 szavazat, minden más település 1-1 szavazat).

A Szövetség szervezeti formája a közjogi célszervezet (Zweckverband). A Szövetség önálló Kft-t működtet, jelenleg hat szervezetben rendelkezik üzletrésszel, mint pl. a Weilbach Kavicsbánya-vidék Rekultivációjáért Társaság, Délnyugat Regionális Park Kft., Frankfurt Régió Nemzetközi Marketing Kft., Frankfurt Kultúr-régió Kft. mintegy 2 millió Euró-t kitevő értékben. A Szövetség saját munkaszervezetén és tulajdonában lévő cégein keresztül látja el feladatait. A Frankfurt Rhein/Main Tervezési Szövetség Németországban egyedülálló modellkísérlet eredményeként jött létre, hogy egy organikus városrégió szintű területhasználati tervvel feleljen meg a helyi területhasználati tervezéssel és a regionális tervezéssel szemben támasztott kívánalmaknak.

ELJÁRÁSREND

A Kamara két bizottságot tart fenn: a Tervezési, valamint az Ügyviteli- és Pénzügyi Bizottságot. A Kamara és a Bizottságok 1-3 havonta üléseznek.

A Kamara munkaszervezete 130 alkalmazottat foglalkoztat és a Kamara Elnöke, valamint az Elnök-helyettese felelőssége alá rendeli a tervezési menedzsment, a területhasználat, az elemzés és telephely-támogatás, a táj- és környezeti ügyek (Elnök), valamint a közigazgatási szolgáltatások menedzsmentje, a közlekedés, és európai projektek és közszolgáltatások koordinálását.

PUGET SOUND REGIONAL COUNCIL – PUGET-ÖBÖL REGIONÁLIS TANÁCS

CÉLJA

A Seattle központú városrégió célja, hogy a dinamikus növekedés egyben növekvő és gyarapodó közösségeket is teremtsen, valamint hogy prosperáló jövőt alapozzon meg a regionális közlekedéstervezés, területhasználati tervezés és gazdaságösztönzés módszereivel. A Puget Öböl Regionális Tanács a részt vevő települések által átruházott feladatokat ellátó tervezési szervezet, feladatai ellátására ügynökséget hoz létre.

Seattle és az azt környező városhalmaz az Egyesült Államok észak-nyugati partvidékének legnagyobb és leggyorsabban növekvő konurbációja, a délkelet-ázsiai országok pacifikus terjeszkedésének egyik nyertese.

LÉTREJÖTTE

A Puget Sound Regionális Tanács (Puget Sound Regional Council – PSRC) teljes mértékben települési összefogásként szerveződő, informális kezdeményezésként indult az 1950-es években, „Puget Öböl Regionális Konferencia-ként”. Regionális Tanácsként 1991-től létezik, amióta szövetségi és állami törvény írja elő feladatuként a közlekedés, a növekedés-menedzsment és a levegőminőség kezelését.

FUNKCIÓI

A Tanács funkcióit, szervezetét és eljárásrendjét a Helyközi Megállapodás (Interlocal Agreement) rögzíti. A Tanács és az általa koordinált ügynökség tervez, kutat és finanszíroz regionális jelentőségű ügyeket, amelyen megfelelő ellátása elkülönült települések esetében nem megoldható, mint

- a növekedés-menedzsment
- a közlekedés és
- a gazdaságösztönzés.

A Tanács évente 160 millió dollárnak megfelelő szövetségi támogatást továbbít közlekedési projektek finanszírozására. Regionális adatbázist fejleszt és tart fenn a tervezési feladatok támogatására, jövőképet és elérési programot alkot a régió számára.

Kreatív gazdaság
Kreatív közigazgatás

SZERVEZET ÉS KORMÁNYZATI KAPCSOLATOK, ELJÁRÁSREND

- A Tanács vezető tisztviselői – az Elnök és az Elnökhelyettes – felelősek a Helyközi Megállapodásban rögzített feladatok elvégzésért, és a Közgyűlés megfelelő informálásáért.
- A Közgyűlés döntést hoz a Regionális Növekedés-menedzsment Stratégiáról, a Regionális Közlekedési Tervről és ezek rendeleti szabályozásáról, elfogadja a Tanács és Ügynöksége éves munkaprogramját és költségvetését, és tisztviselőket választ. A Közgyűlést a régiót magában foglaló négy megye, 72 város, négy kikötő-körzet, a regionális közlekedési ügynökség, az állami közlekedési felügyelet és közlekedési bizottság, valamint az indián törzsek képviselői alkotják – számos megbízott választott tisztviselője a helyi közösségeknek.
- A 32 tagú, havonta ülésező Intézőtestület hozza az operatív döntéseket az éves Közgyűlések között; a testület munkáját több tanácsadó csoport támogatja, átfogva az érintett szektorális és közösségi érdekeket. Az Intézőtestület adminisztratív feladatait az Operatív Bizottság végzi.
- Az Intézőbizottság döntéseit a három kiemelt ügynek megfelelően a Közlekedéspolitikai Igazgatóság, a Növekedés-menedzsment Igazgatóság és a Gazdaságfejlesztési Körzet Igazgatóság készíti elő. Előbbi kettő javarészt analízis és kutatások alapján fogalmaz meg operatív javaslatokat az Intézőbizottság számára, utóbbinak mindezekon túl a magánszektorral való kapcsolattartás is felelősségi körébe tartozik.

Gazdaságfejlesztési Körzet: a szövetségi kormányzat által gazdaságösztönzés céljából kijelölt terület vezetése 2003-tól a Tanáccsal összehangolva látja el feladatát.

Prosperálás Partnerség: több mint 206 kormányzati, üzleti, és munkavállalói érdekcsoport, valamint közösségi szervezet egyesülete, akik a korábban kidolgozott közös gazdaságfejlesztési stratégiát valósítják meg. A hosszútávon tartható jólét eléréséhez jó életminőséget, színvonalas iskolákat, hatékony közlekedést, megfizethető lakásokat és támogató kormányzati politikát eszköznek tekintő Partnerséget a Tanács szervezi és finanszírozza.

A Tanács teljes szervezete 70 fős alkalmazotti gárdát tart fenn.

KÖLTSÉGVETÉS

A Tanács feladatainak ellátását szövetségi, állami és helyi önkormányzati támogatásokból fedezi. Az éves költségvetés 74%-a szövetségi támogatás, 6%-át Washington állam adja, 20%-át pedig a Tanács tagjainak befizetései fedezik.

A 2010-11-es költségvetési évre elfogadott költségvetés 13,3 millió USD (64%) szövetségi és állami támogatást, további 1,9 millió USD várható szövetségi és állami támogatást, 4,4 millió USD (21%) tagdíjat és helyi támogatást valamint 1,1 millió USD (6%) átvitt tőkét tartalmaz. A tervezett költségmegoszlás: 9,4 millió USD (45%) bérköltség, 5,5 millió USD (27%) juttatás, 3,2 millió USD (16%) rezszi, 2 millió EUR (10%) konzultációs költség, 11 ezer USD (0,05%) tulajdont terhelő kötelezettség és 0,5 millió USD (2%) tartalék.

Feladatok szerint az elfogadott, összesen 20,9 millió USD költségvetésből mintegy 2 millió USD-t regionális növekedéstervezésre, 6,5 millió USD-t közlekedéstervezésre, 1,2 millió USD-t gazdaságösztönzésre, 7,2 millió USD-t a gazdasági elemzések és trendfigyelés informatikai bázisának fenntartására fordítanak.

EREDMÉNYEK www.psrc.org

- Destination 2030 - hosszútávú közlekedésfejlesztési terv
- VISION 2040 - jövőkép, tervezéspolitikai, regionális növekedési stratégia és eszközök

- 2003 és 2005 között a tervezetten felül 7,6 milliárd USD állami támogatás érkezett a régióba közlekedésfejlesztésre
- Különbféle közlekedésmenedzsment-fórumok, elemzések, politikák fejlesztése
- Tematikus gazdaságösztönző klaszterek (űrtechnológiai, tiszta iparágak, haditechnikai) és munkacsoportok (képzőművészet és dizájn) létrehozása
- Regionális gazdaságfejlesztési stratégia és gazdaságélénkítő program